

षष्ठी 1 The sixth day of a lunar fortnight -2 The sixth or genitive case (in gram). -3 An epithet of Durgā in the form of Kātyāyanī, one of the 16 divine mothers. -**Comp.** -तत्पुरुषः the genitive Tatpuruṣa compound, one in which, when dissolved, the first member usually stands in the genitive case. -**पूजनं, पूजा** worship of the goddess षष्ठी performed on the sixth day after a woman's delivery.

षहसानुः 1 A peacock. -2 A sacrifice.

षाट् *ind.* A vocative particle.

षाट्कौशिक *a.* (की *f.*) Lucased or enveloped in six sheaths.

षाट्पौलविक *a.* (की *f.*) Belonging to six generations (पुरुष).

षाडवः 1 Passion, sentiment. -2 Singing, music. -3 (In music) A Rāga in which six of the seven primary notes are used, अडैवः पंचमिः प्रोक्तः स्वरैः षड्भिस्तु षाडवः.

षाड्गुण्यं [षड् गुणा एव व्यञ्ज] 1 The collection of six qualities. -2 Six expedients to be used by a king, six measures of royal policy: षाड्गुण्यमुःशुञ्जीत शक्यपेक्षी रतायनं Si. 2. 93; see under गुण also. -3 Multiplication of anything by six. -4 Six proper-

ties. -**Comp.** -प्रयोगः employment of the six expedients or measures of royal policy.

षाण्मातुरः [षड् मातरोऽस्य] 'Having six mothers,' an epithet of Kārtikeya.

षाण्मासिक *a.* (की *f.*) 1 Six monthly, half-yearly. -2 Six months' old: शौक्तिकानां षण्मासिकानां Vb. 1. 17.

षाष्ट (ष्टी *f.*) Sixth

षिङ्गः 1 A lustful or libidinous man, libertine, lecher. -2 A gallant, an inconsistent lover (विट); षिङ्गैरगच्छत ससंभवेन काचिच् Si. 5. 34.

षुः Delivery, child-bearing.

षोडशन् *num. a.* (pl.) Sixteen.

-**Comp.** -ग्रहः the planet Venus.

-अंग *a.* having 16 parts or ingredients. (-गः) a kind of perfume.

-अंगुलक *a.* having the breadth of 16 fingers. -अंघ्रिः a crab. -अर्चित *m.* the planet Venus. -आवर्तः a conch-shell. -उपचर *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

षोडशन् *m.* pl. the sixteen ways of doing homage to a deity &c.; they are thus enumerated:—आसनं स्नानं पाद्यनर्घ्यमाचमनीयकम् । मधुपर्कचर्मनानं वननाभरणानि च । मधुपूजे धूपदीपौ नैवेद्यं बद्धं तथा. -कलाः the sixteen digits of the moon, thus named:—मधुना मानदा पूषा तृष्टिः पुष्टी रतिर्जनिः । शशिः चंद्रिका कतिजोऽस्ति श्रीः प्रीतिरेव च । अंगदा च तथा

पूर्णावृत्ता षोडश वै कलाः।। -षुजा a form of Durgā -षाट् ना *f.* pl. the sixteen divine mothers; they are:— गौरी पद्मा शर्वा मेधा सतीर्वा विजया जया । देवसेना स्वधा समाह मातरो लोकमातरः । शान्तिः पुष्टिर्विस्तुष्टिः कुलदेवानन्देति ।।

षोडश *a.* (शी *f.*) Sixteenth; Ms. 2. 65, 86.

षोडशा *ind.* In sixteen ways.

षोडशिक *a.* (की *f.*) Consisting of sixteen parts, sixteen-fold षोडशो देवताचारः

षोडशित् *m.* A modification of the Agniṣṭoma sacrifice. -**Comp.** -घहः a libation made at the above sacrifice.

षोडा *ind.* In six ways.

-**Comp.** -न्यासः the six ways of touching the body with mystical texts -मुखः 'six-faced', N. of Kārtikeya; द्रोढः जतिर्जनितषोढःमुखः सन्निति शोढा स हट नभिरः Asvad. 7.

षोडत् *m.* A young ox with six teeth.

ष्ठिब 1 *+* P (ठीवति, ठीवति, ठिबूत) 1 To spit, eject saliva from the mouth. -2 To spatter; Bk 12 18.

ष्ठिवन्, ठिबन् 1 Spitting out. -2 Saliva, spittle

ष्ठूय *p. p.* Spit, ejected.

प्यक्, प्यस्क-पक 1 A. (प्यकते, प्यस्क-प्यते) To go, move.

स.

स *ind.* A prefix substituted for सह or सम्, सम, तुल्य, or सदृश and एक or समान, and compounded with nouns to form adjectives and adverbs in the sense of (a) with, together with, along with, accompanied by, having, possessed of; सपुत्र, समर्थ, सदृष्ट, सधन, सशेष, सकोप, सहस्रि &c.; (b) similar, like; सधर्मन् 'of a similar nature'; so सज्जति, सवर्णः; (c) same; सोदर, सपक्ष, सविद, सनाभि &c. -*m.* 1 A snake.

-2 Air, wind. -3 A bird. -4 short name for the musical note षड्ज q. v.

-5 N. of Siva -6 Of Vishnu. -7 (In prosody) A foot consisting of two short syllables followed by a long one. -सा The goddess Lakshmi. -से 1 Knowledge. -2 Meditation. -3 A carriage-road. -4 A fence, an enclosure.

संयः A skeleton.

संयज् 1 U. 1 To adore, worship; समवष्टास्त्रण्डल Bk. 15. 96. -2

To consecrate, dedicate.

संयत् 1 A. 1 To struggle, contend; देवसुता वा एषु लोकेषु संयतिरे. -2 To form or be formed in rows. -3 To agree, coincide.

संयत् *f.* A battle, war, fight; वः संयति प्राप्तिपताक्षिणीकः R. 6. 72, 7. 39; 18. 21; Ki. 1. 19; Si. 16. 15.

-**Comp.** -वरः a king, prince.

संयत् *p. p.* 1 Ready, prepared; Mv. 5 51. -2 Being on guard.

संयम् 1 P. 1 To restrain, curb,